

Anders Olsson
andersolsson1@gmail.com

Elektronisk delgivning

Beslut i ärende rörande skydds jakt på varg i Mullsjö

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att avslå din ansökan om skydds jakt.

Beskrivning av ärendet

Den 19 maj 2022 inkom en ansökan om skydds jakt efter en varg i Mullsjö och Habo kommuner under perioden 19 maj till den 31 december 2022. Hänsyn till allmän hälsa och säkerhet anges som skäl till ansökan om skydds jakt. Den sökande beskriver att det sannolikt är samma varg som gått inne på Mullsjö Camping och som mycket oskyggt och närgånget var i bebyggelsen i området Älghagen i Mullsjö, men det går inte att utesluta att det finns flera vargar. Vid Älghagen har vargen skrämts tre gånger och ibland på nära håll från människa. Den sökande är boende i anslutning till Älghagen och är orolig för sina barn som är 5 och 7 år gamla. Barnen leker ibland själva i skogen och det äldre barnet går ibland till skolan själv. Den sökande upplever en stor oro över att ha en stor varg i närområdet där barnen leker och befinner sig.

Länsstyrelsens registrerade observationer och åtgärder

Länsstyrelsens registrerade observationer där varg har befunnit sig nära människor eller bebyggelse (<30 m) i eller strax utanför Mullsjö under april och maj 2022 beskrivs nedan. Observationerna finns markerade i en karta i bilaga 2.

I samband med att Länsstyrelsen har dokumenterat observationer på plats, när så har varit möjligt, har sökande efter sådant som kan ha lockat varg (till exempel döda bytesdjur eller slaktavfall) gjorts. Länsstyrelsen har i ett fall hjälpt till med akuta förebyggande åtgärder runt en beteshage för att minska risk för angrepp på tamdjur den närmsta tiden efter observationen.

Länsstyrelsen har också utökat information om varg på Länsstyrelsens webbplats.

220514: Kl 11.15 ses en varg passera en gång- och cykelväg mellan ett industriområde och bostadsområde. Avstånd till människa var ca 25 meter. Länsstyrelsen har dokumenterat observationen samma dag med hund särskilt tränad i att spåra rovdjur. Vargen spåras ca 700 m söderut i ett grönområde. Nummer 1 i kartan, se bilaga.

220514: Kl 12.00 ses en varg på en camping. Länsstyrelsen dokumenterade observationen samma dag med spårhund särskilt tränad i att spåra rovdjur. Vargen har tagit sig fram på en mindre väg i campingens sydvästligaste delar och har därefter simmat ut i Stråken. Längs dess väg har den passerat människor på nära håll. Nummer 2 i kartan, se bilaga.

220517: Kl 05.14 ses en varg vid Jupitergatans vändplan av närboende. Vargen syntes bara en kort stund. Observatören stod inomhus och såg vargen trava förbi på vägen utanför huset utan att stanna upp eller uppmärksamma observatören. Avståndet var cirka 10 meter. Länsstyrelsen har haft telefonkontakt med observatören för att återkoppla rapporten i Skandobs. Nummer 3 i kartan, se bilaga.

220517: Strax efter 21.00 observeras en varg vid området Älghagen (landsbygdsmiljö med gårdar, beteshagar och åkrar). Vargen skräms i väg vid tre tillfällen inom ett område som är ca 400 meter långt, på eller i anslutning till en byväg. Två av tillfällena är på ungefär samma plats och med ca 30 minuters mellanrum. Avståndet till vargen har varit från 50 meter eller mer till ca 10 meter i samband med tillfällena då vargen har setts eller skrämmts. Länsstyrelsen har dokumenterat observationerna morgonen efter med hund särskilt tränad i att spåra rovdjur samt filmer från observatörer, monterat lapptyg och lampor runt en del av en hage som vargen tros ha passerat vid ett tillfälle för att förebygga eventuellt angrepp på tamdjur. Nummer 4 i kartan, se bilaga.

Länsstyrelsen har även tagit emot tre rapporter av varg nära bebyggelse och människa intill en gård ca 3 km nordväst om Mullsjö under första halvan av april. Datumerna för de två första observationerna är inte helt kända av observatören. Två av dessa observationer är till fots. Den första observationen (ca 7/4) skedde från en bil och kan inte räknas som en observation nära människa. Vargen skrämdes i väg genom att tuta. Andra observationen (ca 11/4) gjordes på en gårdsplan och på ca 20 meters avstånd. Vargen avvek från platsen när den fick syn på människan. Tredje observationen är en andrahandsuppgift från ovanstående observatör där en varg ska ha setts den 18 april av en person på promenad i närheten av gården. Vargen ska ha avvikit direkt från platsen. Nummer 5 i kartan, se bilaga.

Motivering till beslutet

I bedömningen om skydds jakt i detta fall är en effektiv åtgärd för att förhindra allvarlig skada utgår länsstyrelsen från Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt samt Viltskadecenters rekommendationer

för hantering av situationer med vargar nära bostadshus och människor (Rapport från Viltskadecenter, SLU 2016-4). En bedömning av om det finns risk att allvarlig skada uppstår, görs alltid från fall till fall.

Av rapporten från Viltskadecenter, SLU 2016-4, framgår bland annat följande. Att rovdjur rör sig i närheten av bebyggelse och annan mänsklig aktivitet förekommer i alla områden där det finns både rovdjur och människor. De enstaka angrepp på människor som har inträffat i områden som liknar Skandinavien har vid flera tillfällen varit knutna till en längre period av tillvänjning, där vargar under månader eller år har vistats och även ätit avfall eller matrester i anslutning till mänsklig aktivitet. En problemvarg beskrivs som en individ som förändrat sitt beteende på ett sådant sätt att den kan förväntas uppvisa ett oönskat beteende nära hus eller människor i större utsträckning än en genomsnittlig varg skulle göra.

Det är inte onormalt att vargar, liksom andra vilda djur, ses nära människor, tamdjur och bebyggelse alla tider på dygnet. Sjöar, stora vattendrag, stora vägar och förekomst av till exempel rådjur kan styra djur så att det passerar närmre bebyggelse när de rör sig i landskapet. Vargar som inte tillhör ett revir söker efter en annan varg att bilda revir med och de kännetecknas av att de kan vandra långt och ibland oavsiktligt passera bebyggda miljöer och där observeras av människor.

De flesta rapporter om varg nära människor och bostadshus som kommer in till Länsstyrelsen är engångshändelser. I en situation där en eller flera vargar vid upprepade tillfällen och under en längre tid har rapporterats vistas inom 30 m från en eller flera människor i dagsljus eller mörker är dokumentationen genom fältbesök och sökandet efter något som kan ha lockat det första steget. Det utgör underlag för att bedöma sannolikheten för att den aktuella situationen ska leda till skador på tamdjur, sällskapsdjur eller människa. ska informationsinsatser övervägas, liksom skrämning och avlivning.

Observationerna har gjorts under en kort tidsperiod sett till de som inträffat mellan den 14 och 17 maj 2022. Dessförinnan har det, med start en dryg månad tidigare, setts varg vid tre tillfällen under en kort tidsperiod inom ett specifikt område. Det går inte att säkerställa att det är en och samma individ som observerats vid alla de redovisade observationerna och det finns inte något underlag för att uttala sig om någon specifik individ utifrån DNA-analys.

Länsstyrelsen har tillsammans med Viltskadecenter bedömt de aktuella observationerna utifrån de rekommendationer som finns och konstaterat att vargen har kunnat skrämmas av människor som befunnit sig nära eller närmat sig vargen. Som underlag har länsstyrelsens dokumentation och

bildmaterial från observatörer använts. Avståndet har varit nära i en skrämelsituation på grund av att människan närmat sig vargen (17 maj, nr 4 i kartan). I andra fall har varg passerat människa på nära håll (ett par meter till 25 meter), men vargen har i det läget inte bedömts stanna upp utan enbart ta sig förbi (14 maj, nummer 1 och 2 i kartan). I en del observationer har vargen passerat bebyggelse eller människor och tagit sig vidare utan skrämelse (kartnummer 1, 3).

Andra lämpliga lösningar

Utifrån de rekommendationer Länsstyrelsen utgår från (SLU 2016-4) och utifrån samtal med Viltskadecenter anses lämpliga åtgärder i nuläget vara dokumentation av observationer, överväga informationsinsats samt söka efter sådant som kan ha lockat vargen till platsen. Länsstyrelsen har inte kunnat finna något som kan ha lockat varg till de platser där fältbesök gjorts. Fortsatt rapportering av synobservationer uppmuntras så att Länsstyrelsen kan dokumentera eventuella nya händelser och observationer. Informationen på Länsstyrelsens webbplats har uppdaterats med mer information om varg.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen konstaterar att observationer av varg orsakat olägenheter i form av oro och rädsla i samband med observationer nära människor. Vidare gör Länsstyrelsen bedömningen att de observationer som hittills gjorts inte har orsakats av en varg som uppvisar ett beteende som avviker från beteendet hos en genomsnittlig varg. Baserat på jaktlagstiftningen och de rekommendationer som Länsstyrelsen har att tillgå bedömer Länsstyrelsen att det under rådande förhållanden inte är sannolikt att en allvarlig skada kommer att uppstå. Därför avslås ansökan.

Bestämmelser som beslut om skydds jakt grundas på

Naturvårdsverket har, med stöd av 24 a § jaktförordningen beslutat om överlämnandet av rätten att besluta om skydds jakt efter varg till vissa länsstyrelser (Naturvårdsverkets beslut NV-00303-20).

Som framgår av 23 a § jaktförordningen ska följande förutsättningar vara uppfyllda för att skydds jakt ska kunna medges:

Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av

social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,

2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Förutsättningar för skyddsjakt

Bestämmelserna gällande skyddsjakt i den svenska lagstiftningen har sin grund i Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Beslutande myndigheter ska, ifråga om arter som är skyddade enligt direktivet, tolka den svenska lagstiftningen i linje med detta direktiv. Vargen har ett strikt skydd enligt EU:s livsmiljödirektiv.

EU-kommissionen har i sin vägledning anfört att strängheten hos något av villkoren ökar med graden av ett undantags påverkan på en art/population (se Vägledning om strikt skydd för djurarter av intresse för gemenskapen i enlighet med rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer, slutlig version februari 2007). Det innebär således att ju större negativ påverkan ett beslut om skyddsjakt har på populationen av den aktuella arten desto högre krav bör ställas på de förutsättningar som ska vara uppfyllda enligt 23 a §. Samtidigt bör en mindre strikt bedömning kunna göras i de fall jakten har liten eller ingen effekt på populationen.

För att skyddsjakt ska kunna medges krävs att förutsättningarna i 23 a § jaktförordningen (1987:905) är uppfyllda. Skyddsjakt får enligt bestämmelsen meddelas bland annat för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom. För skyddsjakt krävs även att det inte finns någon annan lämplig lösning och att det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Länsstyrelsen ska i ärenden som handlar om skyddsjakt på rovdjur göra en samlad bedömning i varje enskilt fall. Länsstyrelsen ska bland annat bedöma och ta hänsyn till omfattningen av skador och olägenheter, om skadeförebyggande åtgärder har gjorts samt vilka möjligheter till förebyggande av skada och olägenheter som finns, på kort och lång sikt. Länsstyrelsen ska också utvärdera möjligheterna till andra lämpliga lösningar än skyddsjakt, samt beakta vargstammens utveckling i landet som helhet samt den aktuella vargens genetiska ursprung. Vidare ska Länsstyrelsen bedöma om det går att identifiera individer som är speciellt skadegörande eller orsakar allvarliga olägenheter.

Information

Det är viktigt att den som upplever situationer med stora rovdjur nära människor (till fots), bebyggelse eller tamdjur snabbt kontaktar Länsstyrelsen (se kontaktuppgifter på Länsstyrelsens webbplats) så att händelsen i bästa fall kan dokumenteras i fält. Rapporter kan bidra till den grund ett eventuellt framtida skyddsjaksbeslut byggs på eller som underlag för andra åtgärder för att förebygga olägenheter och skador.

Slaktavfall från till exempel jakt ska inte lämnas i närheten av bostadshus då sådant kan vara lockande för varg och annat vilt. Om avfall hittas bör det avlägsnas.

Om ett vilt djur kan antas vara farligt för människors säkerhet i en specifik situation bör det hanteras av polisen enligt 9 § Jaktlagen.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010 - 223 60 00 eller via e-post jonkoping@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 4493-2022 i ämnesraden för e-post.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Henrick Blank med vilthandläggare Richard Larsson som föredragande.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Karta över de observationer som redogörs för i beslutet.

Kopia till

Länsstyrelserna inom det södra rovdjursförvaltningsområdet
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Viltförvaltningsdelegationen i Jönköpings län
Länsstyrelsens fältpersonal
Polismyndigheten i Jönköpings län
Viltskadecenter
Nyhetsbyrån Sirén
Mullsjö kommun
Habo kommun
Jägareförbundet i Jönköpings län
Jägarnas Riksförbund Jönköpings län

Naturskyddsföreningen
Svenska Rovdjursföreningen
LRF Jönköpings län
Rovdjursföreningen
F-RB-Info Jonkoping
Helena Jonsson
Johan Löwenadler Davidsson
Gustav Enander, avdelningschef
Ingemar Sjöberg
Richard Larsson
Jakob Göransson
Henrick Blank

Du kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Jönköpings län antingen via e-post; jonkoping@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Jönköpings län, 551 86 Jönköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där du kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, jonkoping@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 60 00. Ange diarienummer 4493-2022.

